

EUROPOS PARLAMENTAS

2009 - 2014

Plenarinio posėdžio dokumentas

4.4.2011

B7-0241/2011

PASIŪLYMAS DĖL REZOLIUCIJOS

pateiktas siekiant užbaigti diskusijas dėl Tarybos ir Komisijos pareiškimų

pagal Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 dalį

„Ko galima pasimokyti branduolinio saugumo Europoje klausimu po branduolinės avarijos Japonijoje“

Lena Ek, Fiona Hall
ALDE frakcijos vardu

RE\863407LT.doc

PE459.778v01-00

LT

Susivieniję įvairovėje

LT

Europos Parlamento rezoliucija „Ko galima pasimokyti branduolinio saugumo Europoje klausimu po branduolinės avarijos Japonijoje“

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartį ir į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į 194 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į savo 2007 m. gegužės 10 d. rezoliuciją dėl Euratomo įvertinimo: Europos atominės energetikos politikai –50 metų,
 - atsižvelgdamas į Europos Parlamento 2011 m. kovo 24 d. rezoliuciją dėl padėties Japonijoje ir į 1999 spalio 7 d. rezoliuciją dėl branduolinės avarijos Japonijoje (Tokaimura),
 - atsižvelgdamas į ankstesnę rezoliuciją dėl Černobylio elektrinės branduolinės nelaimės 10 ir 15 metų,
 - atsižvelgdamas į kovo 11 d. Japoniją ir Ramųjį vandenyną nusiaubusius žemės drebėjimą ir cunamį, kurie nusinešė tūkstančius žmonių gyvybių ir tiek pat pradangino bei padarė labai didelę materialinę žalą,
 - atsižvelgdamas į 2010 m. liepos 6 d. rezoliuciją dėl Baltijos jūros regiono, ypač į 38 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į savo 2010 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl efektyvaus energijos vartojimo veiksmų plano peržiūros,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi ši branduolinė nelaimė, taip pat ir ankstesnės Japonijoje ir pasaulyje įvykusios katastrofos labiau nei bet kada priverstė atkreipti dėmesį į poreikį peržiūrėti branduolinės saugos požiūrį Europos Sąjungoje ir pasaulyje,
- B. kadangi 2011 m. balandžio 26 d. minime branduolinės nelaimės Černobylio elektrinėje, kurios pasekmės juntamos dar ir šiandien, 25-ąsias metines,
- C. kadangi Euratomo sutartis jau galioja daugiau kaip 50 metų ir ji nebuvo iš esmės peržiūrėta,
- D. kadangi 2008 m. pabaigoje Tarptautinė atominės energijos agentūra (TATENA) perspėjo, kad branduolinių jėgainių Japonijoje saugumo taisyklės tapo atgyvenusios ir kad žemės drebėjimas viršijantis 7.0 balus pagal Lichterio skalę gali sukelti rimtų problemų,
- E. kadangi Branduolinės saugos direktyvoje nurodoma tik ribota ES veiksmų šioje srityje sistema,

- F. kadangi tobulinant naujus branduolinius projektus Baltarusijoje ir Rusijoje (Kaliningrado regione) kilo didelių problemų, susijusių su branduolinio saugumo standartais ir su atitinkamų įsipareigojimų laikymusi pagal tarptautines konvencijas (pvz., Espo bei Orhuso konvencijas); kadangi šios problemos aktualios ne tik valstybėms narėms, kurios tiesiogiai ribojasi su Baltarusija ir Kaliningrado regionu, bet taip pat ir visai Europai, tokiu būdu ES, įskaitant atitinkamus Europos Komisijos veikėjus, būtinai turi veikti kartu, remiantis solidarumo principu,
- G. kadangi 2010 m. liepos 6 d. Europos Parlamento rezoliucijoje dėl Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategijos ir makroregionų vaidmens būsimoje sanglaudos politikoje teigiama, kad atsižvelgiant į numatytą branduolinės energetikos plėtrą Baltijos jūros regione ES šalys turi laikytis griežčiausių saugos ir aplinkos apsaugos standartų, o Europos Komisija turi stebėti ir kontroliuoti, ar kaimyninėse šalyse, ypač tose, kuriose šalia išorinių ES sienų ketinama statyti branduolines elektrines, laikomasi tokio pat požiūrio ir tarptautinių konvencijų,
1. reiškia solidarumą su gamtinės katastrofos ir po to kilusios branduolinės nelaimės aukomis, žavisi visais tais, kurie rizikavo savo pačių gyvybėmis, siekdami užkirsti kelią branduolinei katastrofai, taip pat žavisi Japonijos žmonių susitelkimu, drąsa ir pasiryžimu bei palankiai vertina valdžios institucijų atsaką į šią katastrofą; ragina Sąjungą ir valstybes nares ir toliau Japonijai ir nelaimės paveiktiems regionams teikti visą reikalingą humanitarinę, techninę ir finansinę paramą bei pagalbą;
 2. ragina Japonijos valdžios institucijas ir TEPCO, branduolinės elektrinės savininką, būti aiškiems ir pateikti realaus laiko informaciją, susijusią su poslinkiais Fukušimoje, ypač atsižvelgiant į radioaktyvumo lygius išskirtinės zonos viduje ir išorėje;
 3. palankiai vertina 2011 m. kovo 25 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) Nr. 297/2011, kuriuo dėl avarijos Fukušimos branduolinėje jėgainėje nustatomi specialūs Japonijos kilmės arba iš jos išsiųstų pašarų ir maisto produktų importo reikalavimai. be to, maksimalūs radionuklidų jodino ir cezio lygiai turi būti nustatomi pagal 2008 m. liepos 15 d. Tarybos reglamentą Nr. 733/2008, o ne pagal 1987 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentą (Euratomas) Nr. 3954/87, 1989 m. balandžio 12 d. Komisijos reglamentą (Euratomas) Nr. 944/89 ir 1990 m. kovo 29 d. Komisijos reglamentą (Euratomas) Nr. 770/90. iš tikrųjų, siekiant išvengti pavojaus žmogaus sveikatai būtų tikslinga remtis žemesniais cezio lygiais, nurodytais Reglamente Nr. 733/2008, kuriame pateikiamos griežtesnės ir naujesnės saugos normos;
 4. mano, kad Europos Sąjunga privalo dar kartą išsamiai įvertinti branduolinės saugos požiūrį, turint omenyje, kad branduolinė energija ir toliau daug metų įeis į daugelio valstybių narių energijos šaltinių derinį ir kad yra planuojama arba jau vyksta naujų reaktorių statyba; tuo pačiu metu ragina valstybes nares taikyti moratoriumą dėl plėtos ir naujų branduolinių reaktorių eksploatavimo, nors tuo laikotarpiu, kai yra vykdomas ir vertinamas testavimas nepalankiausiomis sąlygomis;
 5. siekiant užtikrinti testavimo nepalankiausiomis sąlygomis patikimumą jis turi būti privalomas ir grindžiamas bendrais ir skaidriais Bendrijos kriterijais, vykdomas Bendrijai kontroliuojant ir prižiūrint nepriklausomiems ekspertams, o jo rezultatai turi būti skelbiami;

6. tokie testavimai nepalankiausiomis sąlygomis turi apimti:
 - tiek jėgaines, tiek branduolinių atliekų objektus,
 - bendrą branduolinės saugos kultūros peržiūrą (pvz., saugos perimetro išplėtimą, metinę saugos ataskaitą ir visuomenės informavimą),
 - žmogiškų veiksmų sukeltą riziką (pvz., teroristų išpuolius ir lėktuvų avarijas),
 - specialų gamtos reiškinių sukeltą poveikį (žemės drebėjimai, potvyniai, sausra ar kiti specifiniai regiono pavojai); įskaitant klimato kaitą, įrodančią, kad reikia atsižvelgti į padažnėjusias ir vis atšiauresnes ekstremalias oro sąlygas,
 - apibendrintą didelės ir galimai nesusijusios nelaimės poveikį pvz., elektros energijos ar vandens tiekimo netekimą, telekomunikacijų praradimą, negalėjimą fiziškai patekti į teritoriją, darbuotojų trūkumą ir atsarginės įrangos patikimumą,
 - kuro tiekimo kelio saugą,
 - pasiruošimą reaguoti į tokį įvykių derinį, galimos sudėtingos ir daugialypės nelaimės atveju;
7. ragina ES lygmeniu parengti pavojingesnių branduolinių jėgainių sąrašą, dėl jų geografinės padėties (pvz., jei jos yra pastatytos seisminėje zonoje), kurios bet kuriuo atveju turi būti greitai patikrinamos, bent pagerinant struktūrinį projektavimą, ar jos turi būti sugriautos pagal iš anksto numatytą kalendorių;
8. primygtinai reikalauja, kad tuo atveju, jei konkrečios jėgainės testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai yra neigiami, ši jėgainė nedelsiant turi būti uždaryta;
9. ragina Komisiją nuodugniai persvarstyti ES branduolinės saugos teisės aktus ir iki 2011 m. pabaigos pateikti teisės akto pasiūlymą, kuriuo ES lygmeniu įgyvendinami TATENOS saugumo principai, kartu įdiegiant, jei reikia, išsamesnius ir griežtesnius reikalavimus, taip pat įgyvendinamas ir saugos standartų taikymo reguliarios priežiūros valstybėse narėse privalomas mechanizmas, taikant tarpusavio vertinimą ir vykdant nepriklausomo branduolinės srities ekspertų komiteto, kuriam vadovauja Komisija, veiklą;
10. mano, kad branduolinė sauga kelia susirūpinimą visai Europos Sąjungai ir subsidiarumo principas yra taikomas tik iš dalies; todėl ragina peržiūrėti Euratomo sutartį, siekiant sustiprinti Europos Sąjungos kompetenciją šioje srityje, taikant įprastą teisėkūros procedūrą įtraukti Europos Parlamentą, norint pasiekti didesnę skaidrumą ir atnaujinti sutartį, atsižvelgiant į bendrus energetikos politikos tikslus, nustatytus Lisabonos sutartyje;
11. pabrėžia ES poreikį vystyti strategiją už ES ribų, aukščiausiu politiniu lygmeniu imantis atitinkamų veiksmų, siekiant užtikrinti branduolinę saugą ir saugumą bei apibrėžti branduolinę energiją kaip jungiamąją technologiją ir G-8 ir G-20 valstybėse skatinti pasauliniu mastu uždrausti branduolines jėgaines žemės drebėjimų regionuose ir šiuo

klausimu priimti privalomą JT konvenciją;

12. ragina Komisiją ir valstybes nares aktyviai domėtis ir prisiimti bendrą atsakomybę stiprinant tarptautinius branduolinės saugos standartus ir juos įgyvendinti trečiojoje šalyse, glaudžiai bendradarbiaujant su Tarptautine atominės energijos agentūra, Espo ir kitomis atitinkamomis tarptautinėmis organizacijomis bei konvencijomis, įskaitant ir jų pačių vykdomą testavimą nepalankiausiomis sąlygomis; kviečia Komisiją iki 2011 m. birželio pristatyti išskirtinį veiksmų planą su konkrečiais jo įgyvendinimo žingsniais; ragina Komisiją, bendradarbiaujant su TATENA vykdyti konstruktyvų spaudimą Baltarusijai ir Rusijai siekiant, kad jos priimtų tarptautinius saugos standartus ir bendradarbiautų su tarptautiniais ekspertais visuose branduolinių jėgainių ruošimo, statybos ir darbų etapuose (L. Donskis);
13. ragina Europos Sąjungą aktyviai dalyvauti stiprinant branduolinės saugos sutartis ir institucinę sąrangą tarptautiniu lygmeniu, stiprinti TATENA, teikiant papildomus šaltinius, ypač vykdant branduolinės saugos ir saugumo programas, padarant privalomus tarpusavio vertinimus, ypatingai naujiems dalyviams, leidžiant naujų reaktorių statybą, su sąlyga, jei bus gautas sutikimas atlikti periodišką tarpusavio vertinimą;
14. ragina Komisiją atlikti tyrimą dėl visų bendros branduolinių jėgainių ekonomikos kūrimo, eksploatacijos ir eksploatacijos nutraukimo Europoje, įskaitant aspektus, susijusius su valstybės įsikišimu nelaimingų atsitikimų, skubos atvejais, draudimo aspektus ir valstybės paramą bei konkurencijos aspektus bendros Europos energijos rinkos kontekste;
15. šiame kontekste primena padidėjusią energijos veiksmingumo ir energijos taupymo svarbą; reikia sukurti atitinkamą teisės aktų sistemą ir teikti atitinkamą paramą atsinaujinančios ir tvarios energijos investicijoms, saugant energiją bei diegiant Europos masto elektros energijos tinklus; sumažinti tiekimo sutrikimų riziką, yra svarbu turėti modernizuotą išmanųjį tinklą, kurį naudojant galima būtų naudotis decentralizuotų energijos gamybos įrengimų pajėgumais;
16. ypač pabrėžia, kad naujausi tarptautiniai įvykiai aiškiai parodė, kad yra svarbu labiau nei bet kada iki 2020 m. pasiekti 20 proc. energijos vartojimo efektyvumo tikslą, įskaitant siekį sumažinti CO₂ dujų išmetamą kiekį; ragina, kad 20 proc. tikslas kaip galima greičiau taptų valstybių narių tikslu, ir kad šie tikslai yra teisiškai privalomi, paliekant valstybėms narėms atitinkamą lankstumą, susijusį su jų pasiekimo būdu; pabrėžia, kad ilgo termino tikslai, susiję su energijos veiksmingu naudojimu ir atsinaujinančiais energijos šaltiniais, taip pat yra labai svarbūs ekonomikos subjektams, bei ragina sudaryti 2050 m. veiksmų planą, siekiant į jį įtraukti plataus užmojo, su veiksmingu energijos panaudojimu ir atsinaujinančiais energijos šaltiniais susijusius, tikslus tiek 2030 m., tiek 2050 m.
17. mano, kad ES energetikos strategija turėtų būti susijusi su Šiaurės Afrikos valstybių strategija, kadangi sėkmingi laisvės judėjimai šiose šalyse sukuria sąlygas tolesniam ekonomikos vystymui, įskaitant investicijų taikymą saulės energijos srityje, ši energija, įdiegus atitinkamą infrastruktūrą, aprūpintų Europą tvaria energija;
18. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir Japonijos valdžios institucijoms.